

ta Salinase Gonzálese „Woman steering the Wheel... Of a Crane“. Právě v těchto příspěvcích se zrcadlí realita žitá konkrétními jedinci, kteří věřili v hodnoty a principy, které zpětně popisují ostatní texty teoretiků zahrnuté v knize. Osobní vzpomínky dodávají Monolith Controversies potřebnou dynamiku a odlehčení.

Monolith Controversies jsou moderní publikací ve všech ohledech. Vztahují se ke globálnímu tématu, které nachází uplatnění v lokálním kontextu. Vzniká tak zajímavá tenze, díky které je radost knihy tohoto formátu číst: mají totiž velkou schopnost přinášet nové podněty i v lokálním kontextu čtenáře, byť je to na druhém konci světa. Značná dynamika pak vzniká také díky kombinaci vědeckých textů s texty laickými. Kniha tak obsahuje mnoho exaktních informací a faktů, které jsou však opět zasazeny do lidského kontextu konkrétních životů.

Jde zkrátka o skvělou publikaci, která má (i díky tomu, že jde vlastně o katalog vítězného pavilonu benátského bienále) šanci oslovit široké publikum a popularizovat jinak složité uchopitelné téma poutavou formou; je doplněna o kvalitní obrazové přílohy a má krásné a přehledné grafické zpracování. Pro zdejší debatu o tématu může tato kniha posloužit jako vzor, jak celé téma uchopit a prezentovat.

Václav KOKES

Metodika Digitální a digitalizovaná fotografie

BEZDĚK, Ladislav; FROUZ, Martin. *Digitální a digitalizovaná fotografie pro vědecké účely v praxi památkové péče*. Certifikovaná metodika. Praha : Národní památkový ústav, 2014. 216 s. ISBN 978-80-7480-017-7.

Význam fotografie pro uplatnění ve vědě a výzkumu byl zdůrazňován od samotného počátku této formy technického obrazu. Konkrétních všeobecněji uplatňovaných forem se dočkal se zjednodušením fotografického procesu na přelomu 80. a 90. let 19. století, přičemž konkrétní příklady v českém prostředí nacházíme v prezentacích na Jubilejní a Národopisné výstavě v letech 1891 a 1895. Po sto letech od těchto událostí, o nichž můžeme říci, že položily základy zájmu o fotografování české společnosti pro dokumentační účely, přichází do fotografie její digitální forma. Ta pro účely zodpovědné fotodokumentace teoreticky nabízí skvělé možnosti, v každodenní praxi však je spojena s řadou mýtů a omylů. Ty počínají již představou, že fotodokumentaci může nyní pro její domnělou jednoduchost a snadnost pořizovat každý, a končí pocitem, že digitální fotografování, pokud máme „nějaký“ digitál, je prakticky zadarmo. Na živelný nástup digitální formy fotografie se na jedné straně reagovalo – a to namnoze překotně – likvidací pracovišť pro klasické foto-

technologie, na druhé straně tato revoluční změna zastihla mnohá i odborná pracoviště nepřipravená a bez odborných instrukcí a norem, které by jejich aktivity koordinovaly. Na rozdíl například od Slovenska, kde jsou instrukce a požadavky týkající se archeologie a památkové péče řešeny zákonem, vyhláškou a metodickou instrukcí, v Česku tomu tak není. Mezi úrovní a kvalitou fotodokumentace různých pracovišť jsou tak propastné rozdíly.

K vylepšení tohoto stavu může posloužit publikace Ladislava Bezděky a Martina Frouze, která má pro úsek fotodokumentace fondů památkové péče, pro terénní výzkum a archeologii v českém prostředí jako certifikovaná metodika zcela zásadní význam. Kniha kodifikuje základní požadavky na zodpovědnou fotografickou práci v oblasti památkové péče a archeologie napříč několika fotografickými obory, a je tedy určena jak pro terénní pracovníky, tak pro pracovníky EDIS (Evidence, dokumentace, informační systémy) a Územní památkové správy, včetně vedoucích řídicích pracovníků, kteří tuto práci koordinují a řídí. Vedle každodenní náplně mnoha odborných pracovníků památkové péče a historiků umění, etnologů a archeologů tvoří digitální fotografování součástí aktivit mnoha nadšenců z řad široké veřejnosti a ti rovněž mohou někdy zasahovat do zájmové památkářské sféry.

Hned v úvodu práce je konstatován onen „dvojí charakter nároků na náplň fotografie ve službách vědy“, tedy jak využití fotografických snímků jako co nejpřesnějších záznamů (mnohdy svou hodnotou oceňovaných jen specialisty), tak jako dokumentů, které přinášejí jasnou a srozumitelnou informaci širokému publiku. Což právě komplikuje fakt, že fotografický záznam obrazu skutečnosti se stal tak široce využívaným (až zneužívaným) nástrojem. Publikace se logicky soustředí na první oblast, v níž jde o využití digitální a digitalizované fotografie pro vědecké účely v památkové péči, je nicméně bohatě využitelná i pro skupinu popularizátorů vědy. Řadu cenných informací a výjimečných příkladů v knize naleznou ovšem i běžní amatérští fotografové zajímající se o památky.

Kniha je psána čtivě, srozumitelně, obsahuje množství názorných fotografických ukázek. Je i polygraficky na skvělé úrovni. Po rozboru současného stavu na úseku fotodokumentace památek pro vědecké účely logicky ve stavbě knihy následuje oddíl Parametry fotodokumentace památek a výběr fotopřístroje, kde se zároveň osvětluje podstatné základní pojmy od RAW a JPEG po například optickou hustotu. Následuje tematické jádro publikace, vlastní praktická část, kde se probírá vše od reprodukcí plochých předloh po dokumentaci architektury. Oddíly Fotografie a archeologie a Operativní fotodokumentace se poté věnují pracovní fotodokumentaci v terénu. Velký význam má také závěrečný pracovní oddíl s názvem Digitální zpracování analogové fotodokumentace. V oblasti skenování klasických předloh se totiž snad v největší míře

setkáváme s prací velmi problematické kvality, a ač se jí mnohde věnuje mnoho energie, výsledky bývají někdy tristní. Vzhledem k fyzikálně-chemické podstatě klasického fotografického záznamu, který z muzejně-archivního hlediska má omezenou životnost, je významným úkolem současné generace, na sklonku éry klasického „mokrého“ analogového fotozáznamu se vypořádat s historickým fotografickým odkazem. Ten je nepochybně součástí kulturního dědictví společnosti. Zodpovědná digitalizace totiž může mít i jistý konzervační charakter daného stavu obrazu a je tedy vskutku na současné generaci, jak s tímto dědictvím naloží. Aby se tak činilo profesionálně a zodpovědně, k tomu významně napomůže recenzovaná publikace.

Pavel SCHEUFLER